

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

08 липня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 49/вп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі кваліфікаційної та дисциплінарної палат:

головуючого – Устименко В.Є.,

членів Комісії: Бутенка В.І., Василенка А.В., Весельської Т.Ф., Заріцької А.О., Макарчука М.А., Мішина М.І., Прилипка С.М., Тітова Ю.Г., Шиловой Т.С.,

за участю: представника Генерального прокурора України – Капшученка Ю.М.,

розглянувши клопотання Генерального прокурора України від 22.06.2016 про продовження строку відсторонення Горбатенко Олени Михайлівни від посади судді Северодонецького міського суду Луганської області у зв'язку з притягненням її до кримінальної відповідальності,

встановила:

Постановою Верховної Ради України «Про обрання суддів» від 09.02.2012 № 4378-VI Горбатенко О.М. обрано суддею Северодонецького міського суду Луганської області.

Рішенням Комісії від 11.05.2016 № 34/вп-16 Горбатенко О.М. відсторонено від посади судді Северодонецького міського суду Луганської області строком на два місяці у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності.

23.06.2016 до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України в порядку, передбаченому статтями 154, 158 Кримінального процесуального кодексу України та частиною четвертою статті 49 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», надійшло клопотання Генерального прокурора України про продовження строку відсторонення Горбатенко Олени Михайлівни від посади судді Северодонецького міського суду Луганської області у зв'язку з притягненням її до кримінальної відповідальності.

У клопотанні зазначено, що першим підрозділом (відділом) детективів Головного підрозділу детективів Національного антикорупційного бюро України завершено досудове розслідування у кримінальному провадженні № НОМЕР_1 від 05.09.2015 за підозрою Горбатенко О.М. у вчиненні

злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 Кримінального кодексу України, та ОСОБА_1 у вчиненні злочинів, передбачених ч. 3 ст. 368, ч. 3 ст. 369², ч. 1 ст. 263 Кримінального кодексу України.

01 березня 2016 року обвинувальний акт у кримінальному провадженні № НОМЕР_1 разом з додатками направлено до суду.

Клопотання Генерального прокурора України обґрунтовано тим, що, продовжуючи займати посаду судді, Горбатенко О.М. може незаконними засобами впливати на свідків з числа працівників Северодонецького міського суду Луганської області, зокрема помічника та секретаря судових засідань; має доступ до документів щодо надходження до суду та розгляду кримінального провадження № НОМЕР_2 в якому ухвалено спірний вирок, а тому може знищити чи спотворити вказані матеріали; має знайомих серед працівників правоохоронних та судових органів, зв'язки з якими може використати для створення перешкод судовому розгляду кримінального провадження по суті.

Необхідність продовження строку відсторонення Горбатенко О.М. від посади судді викликана тим, що сторона обвинувачення не мала можливості забезпечити досягнення цілей, заради яких суддю було відсторонено від посади, іншим способом протягом дії попереднього рішення Комісії про відсторонення Горбатенко О.М. від посади судді.

Представник Генерального прокурора України підтримав вказане клопотання, просив продовжити строк відсторонення Горбатенко О.М. від посади судді з підстав та мотивів, викладених у ньому. Зазначив, що розгляд кримінального провадження за обвинуваченням Горбатенко О.М. здійснюється Слов'янським міськрайонним судом Донецької області.

Горбатенко О.М. на засідання Комісії не з'явилася, просила розглянути клопотання Генерального прокурора України без її участі з урахуванням наданих нею письмових пояснень, які долучені до матеріалів справи.

Вивчивши клопотання від 22.06.2016 та додані до нього матеріали, заслухавши думку представника Генерального прокурора України та дослідивши пояснення судді, Комісія приходить до такого висновку.

Частиною третьою статті 154 Кримінального процесуального кодексу України передбачено, що відсторонення судді від посади здійснюється Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора України в порядку, встановленому законодавством. Питання щодо продовження строку відсторонення від посади регулюється нормами статті 158 цього Кодексу.

Відповідно до частини четвертої статті 49 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» таке відсторонення здійснюється Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на строк не більше двох місяців. Продовження строку відсторонення судді від посади у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності здійснюється в тому ж порядку на строк не більше одного місяця.

Вимоги до клопотання про продовження строку відсторонення судді від посади у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності

встановлюються процесуальним законом (пункт 15.10 розділу XV Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України).

Доводи Генерального прокурора України, наведені у клопотанні від 22.06.2016, є обґрунтованими і дають підстави вважати, що Горбатенко О.М., перебуваючи на посаді судді, матиме доступ до документів, які мають значення для кримінального провадження, а тому може знищити їх чи підробити; може впливати на свідків у кримінальному провадженні, зокрема працівників Сєвєродонецького міського суду Луганської області.

Ризик можливого впливу судді Горбатенко О.М. на свідків у даному кримінальному провадженні, які будуть допитані під час судового розгляду, пояснюється тим, що відповідно до норм статті 95 Кримінального процесуального кодексу України свідок, експерт зобов'язані давати показання слідчому, прокурору, слідчому судді та суду в установленому цим Кодексом порядку. Суд може обґрунтовувати свої висновки лише на показаннях, які він безпосередньо сприймав під час судового засідання або отриманих у порядку, передбаченому статтею 225 цього Кодексу. Суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору, або посилатися на них.

Враховуючи тривалий досвід роботи на посаді судді, слідчого судді Горбатенко О.М. має знайомих серед працівників правоохоронних та судових органів, зв'язки з якими може використати для створення перешкод судовому розгляду кримінального провадження.

Статтею 55 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачено, що суддя зобов'язаний дотримуватися правил суддівської етики та присяги судді.

Питання етики суддів визначаються Кодексом суддівської етики, що затверджується з'їздом суддів України (стаття 57 згаданого Закону).

Наявність судового провадження за обвинуваченням судді у вчиненні злочину з огляду на норми Кодексу суддівської етики не узгоджується із встановленими ним морально-етичними принципами, згідно з якими суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду. Суддя має докладати всіх зусиль до того, щоб на думку розсудливої, законослухняної та поінформованої людини його поведінка була бездоганною.

Застосування Бангалорських принципів поведінки судді від 19.05.2006, схвалених Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН 27.07.2006 № 2006/23, зокрема положень щодо незалежності судових органів, об'єктивності, чесності та дотримання етичних норм, спонукає до того, що судді слід виявляти та підтримувати високі стандарти поведінки з метою укріплення суспільної довіри до судових органів, що має першочергове значення для підтримки незалежності судових органів (пункт 1.6). Поведінка судді в процесі засідання та за стінами суду має сприяти підтримці та зростанню довіри суспільства, представників юридичної професії та сторін у

справі до об'єктивності суддів та судових органів. Суддя по можливості обмежує себе у здійсненні дій, що можуть стати приводом для позбавлення його права брати участь у судовому засіданні та виносити рішення у справах; заявляє самовідвід від участі в розгляді справи в тому випадку, (...) коли у стороннього спостерігача могли б виникнути сумніви в неупередженості судді (пункти 2.2, 2.3, 2.5). Більш того, суддя демонструє поведінку, бездоганну навіть з точки зору стороннього спостерігача (пункт 3.1); дотримується етичних норм, не допускаючи прояву некоректної поведінки при здійсненні будь-якої діяльності, що пов'язана з його посадою. Постійна увага з боку суспільства покладає на суддю обов'язок прийняти ряд обмежень, і, незважаючи на те, що пересічному громадянину ці обов'язки могли б здатися обтяжливими, суддя приймає їх добровільно та охоче. Поведінка судді має відповідати високому статусу його посади (пункти 4.1, 4.2).

З огляду на вказане суддя об'єктивно позбавлена можливості дотримуватися перерахованих принципів поведінки в умовах здійснення стосовно неї кримінального провадження, а тому підлягає відстороненню від займаної посади.

Дослідивши співрозмірність продовження строку відсторонення від посади судді з тими негативними наслідками, які можуть настати, Комісія дійшла висновку, що таке відсторонення виправдовується потребами судового розгляду кримінального провадження.

Таким чином, наведені у клопотанні Генерального прокурора України мотиви про необхідність продовження строку відсторонення Горбатенко О.М. від посади судді Северодонецького міського суду Луганської області Комісія визнає достатніми, обґрунтованими та підтвердженими відповідними матеріалами кримінального провадження, що виправдовує потребу в продовженні строку відсторонення Горбатенко О.М. від займаної посади строком на один місяць.

Комісія врахувала інформацію, надану суддею у письмових поясненнях, щодо навантаження суддів та організацію роботи Северодонецького міського суду Луганської області. Водночас ризики, пов'язані із виконанням Горбатенко О.М. повноважень судді, переважають над наслідками, до яких призведе продовження строку відсторонення, зокрема, збільшення навантаження на суддів Северодонецького міського суду Луганської області.

Доводи судді щодо неправомірності подання в.о. Генерального прокурора України клопотання про відсторонення її від посади, на підставі якого прийнято рішення Комісії від 11.05.2016 № 34/вп-16 та подано клопотання про продовження строку такого відсторонення, не беруться до уваги, оскільки були предметом розгляду на відповідному засіданні Комісії. Аргументи відхилення цих доводів відображені у рішенні Комісії від 11.05.2016 № 34/вп-16.

Твердження судді щодо неврахування Комісією при розгляді клопотання про відсторонення її письмових пояснень, направлених на електронну пошту Комісії 06.05.2016 є необґрунтованими, оскільки згідно з інформацією відповідального структурного підрозділу секретаріату Комісії 06.05.2016 від

судді Севєродонецького міського суду Луганської області Горбатенко О.М. на електронну адресу Комісії жодних листів не надходило.

Не знайшли свого підтвердження і аргументи Горбатенко О.М. щодо появи у клопотанні Генерального прокурора України від 22.06.2016 нового ризику, а саме що суддя має знайомих серед працівників правоохоронних та судових органів, зв'язки з якими може використати для створення перешкод судовому розгляду кримінального провадження по суті. Дана обставина мала місце у клопотаннях від 11.02.2016, 04.03.2016, 07.04.2016, 25.04.2016.

Керуючись статтями 49, 101, 108 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», статтями 154, 158 Кримінального процесуального кодексу України, розділом XV Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вища кваліфікаційна комісія суддів України

вирішила:

клопотання Генерального прокурора України задовольнити.

Продовжити строк відсторонення Горбатенко Олени Михайлівни від посади судді Севєродонецького міського суду Луганської області строком на один місяць у зв'язку з притягненням її до кримінальної відповідальності.

Головуючий

В.Є. Устименко

Члени Комісії:

В.І. Бутенко

А.В. Василенко

Т.Ф. Весельська

А.О. Заріцька

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

С.М. Прилипко

Ю.Г. Тітов

Т.С. Шилова